

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2006 vp

Hallituksen esitys korruption vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja rikoslain 30 luvun 12 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä marraskuuta 2005 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen korruption vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen hyväksymisestä sekä laeiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja rikoslain 30 luvun 12 §:n muuttamisesta (HE 197/2005 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Ilari Hannula, oikeusministeriö
- poliisiylitarkastaja Kaarle J. Lehmus, sisäasiainministeriö
- valtiosyyttäjä Jukka Rappe, Valtakunnan-syyttäjänvirasto
- rikosylitarkastaja Sanna Palo, keskusrikospoliisi
- johtaja Pentti Mäkinen, Keskuskauppakamari
- varapuheenjohtaja Antti Pihlajamäki, Transparency Suomi ry
- professori Raimo Lahti.

Lisäksi Elinkeinoelämän keskusliitto ry on antanut kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi New Yorkissa 31 päivänä lokakuuta 2003 tehdyn korruption vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen siltä osin kuin sopimus kuuluu Suomen toimivaltaan.

Yleissopimus liittyy lahjusrikoksiin ja eräisiin muihin korruptiota koskeviin rikoksiin, kuten rahanpesuun. Yleissopimuksessa on määräyksiä näiden rikosten ennaltaehkäisystä, kriminalisoinneista, lainvalvonnasta, kansainvälisestä yhteistyöstä ja varallisuuden takaisin hank-

kimisesta. Lisäksi yleissopimus sisältää määräyksiä, jotka koskevat teknistä apua, tietojen vaihtoa ja täytäntöönpanon valvontamekanismeja.

Suomen lainsäädäntö täyttää yleissopimuksessa asetetut velvoitteet. Esitykseen sisältyy kuitenkin ehdotus rikoslain muuttamisesta siten, että elinkeinoelämässä tehdyt lahjusrikokset olisivat virallisen syytteen alaisia.

Yleissopimus ehdotetaan saatettavaksi voimaan blankettimuotoisella lailla. Lain voimaan-

tulosta säädettäisiin tasavallan presidentin asetuksella. Rikoslain muutos on tarkoitettu tule-

maan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Lakivaliokunta on esitystä käsitellessään kiinnittänyt huomiota siihen, että jos suomalainen ulkomailla syyllistyy rikoslain 30 luvussa tarkoitettuun elinkeinotoiminnassa tehtyyn lahjusrikokseen, tällaiseen tekoon voidaan rikoslain 1 luvun 11 § huomioon ottaen soveltaa Suomen lakia vain, jos teko on rangaistava myös tekopaikan lain mukaan. Yksityisen sektorin lahjusrikosta koskee siis ns. kaksoisrangaistavuuden vaatimus. Tämä ei valiokunnan mielestä ole aivan ongelmatonta, kun otetaan huomioon Suomen kansainvälinen maine korruptoitumattomana maana samoin kuin Suomen pyrkimykset toimia lahjusrikollisuuden ja muun korruption estämiseksi sekä kotimaassa että ulkomailla. Tämän vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, että oikeusministeriö arvioi mahdollisuuksia luopua edellä mainitusta kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta elinkeinotoiminnan lahjusrikoksissa.

Hallituksen esityksen valiokuntakäsittelyn aikana on tuotu esiin myös se seikka, että rikoslain 30 lukuun ei — toisin kuin virkatoimintaan sovellettavissa rikoslain 16 ja 40 luvussa on asian laita — nykyisellään sisälly elinkeinotoiminnassa tehtyjen lahjusrikosten törkeitä tekemuotoja. Lakivaliokunnan mielestä tällaiselle erolle on vaikea nähdä perusteita. Sen vuoksi valiokunta katsoo, että rikoslain 30 lukua on syytä sopivassa yhteydessä täydentää erillisillä, elinkeinotoiminnassa tapahtuvan lahjonnan vakavimpia muotoja koskevilla rikossäännöksillä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy New Yorkissa 30 päivänä lokakuuta 2003 tehdyn korruption vastaisen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen siltä osin kuin sopimus kuuluu Suomen toimivaltaan ja

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 21 päivänä maaliskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Tuija Brax /vihr
vpj. Susanna Rahkonen /sd
jäs. Esko Ahonen /kesk
Leena Harkimo /kok
Lasse Hautala /kesk
Tatja Karvonen /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk
Heli Paasio /sd

Lyly Rajala /kok
Jukka Roos /sd
Petri Salo /kok
Pertti Salovaara /kesk
Minna Sirnö /vas
Timo Soini /ps
Marja Tiura /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

2 valiokuntaneuvos Risto Eerola.